

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-03
Besvaras senast
2024-10-09 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:122 Den demokratiska utvecklingen i Tunisien

Sedan president Kais Saïed upplöste parlamentet och tog kontroll över både den verkställande och den lagstiftande makten i juli 2021 har det skett en betydande demokratisk tillbakagång i Tunisien. De senaste åren har Tunisien framgångar som det enda landet med en demokratisk övergång efter den arabiska våren blivit allvarligt hotade av en serie auktoritära åtgärder som Saïed har genomfört. Genom sin maktkoncentration och ändringar i konstitutionen har presidenten systematiskt underminerat landets demokratiska institutioner och rättsstatens principer.

Den nya konstitutionen, som antogs genom en folkomröstning 2022 med ett valdeltagande på enbart 30 procent, ger presidenten kraftigt utökade befogenheter, inklusive möjligheten att styra genom dekret och att själv utse premiärminister och ministrar utan parlamentets insyn eller godkännande. Detta har försvagat både den lagstiftande och den dömande makten och gjort det svårt för oberoende institutioner att verka.

Flera internationella organisationer, däribland Amnesty International och Human Rights Watch, har slagit larm om den pågående krisen för mänskliga rättigheter i landet. Amnesty har rapporterat att det tunisiska civilsamhället har utsatts för ökade restriktioner, där president Saïeds regering har använt lagar såsom dekret 54 för att kriminalisera spridning av information som bedöms vara "falsk", något som ofta har använts för att tysta kritiska journalister och bloggare. Flera högt uppsatta oppositionsledare har arresterats, och rättsväsendets oberoende har undergrävts genom att domare har avskedats eller fängslats utan rättvisa processer.

FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter har uttryckt oro för att rättssystemet i Tunisien håller på att förlora sin oberoende roll. Detta bekräftades ytterligare när Saïed avskedade dussintals domare 2022, ett drag som FN menade underminerade rättssäkerheten och möjligheten till en rättvis rättegång. Enligt rapporter från internationella observatörer har dessa åtgärder gjort det nästan omöjligt för rättsväsendet att agera som en motvikt till den alltmer auktoritära presidentmakten.

Ekonomiska svårigheter har också förvärrat den politiska situationen. Landet står inför en stor skuldkris, arbetslösheten är hög och många tunisier lever under svåra ekonomiska förhållanden med brist på både mat och mediciner.

Den ekonomiska krisen har ytterligare urholkat stödet för de demokratiska institutionerna och skapat en miljö där populistiska och auktoritära idéer fått fäste. De sociala spänningarna har lett till ett ökat folkligt missnöje, vilket i sin tur har lett till protester som ofta bemöts med våld från statens sida.

I den regionala kontexten är Tunisien ett av de få länder som fram till nyligen har betraktats som en positiv modell för demokratisk utveckling i Nordafrika och Mellanöstern. Tunisiens demokratiska framsteg efter den arabiska våren har tjänat som ett exempel för andra länder i regionen, där auktoritära regimer fortfarande dominerar. Den nuvarande utvecklingen i Tunisien riskerar att inte bara få negativa konsekvenser för landets egen demokrati utan att även skicka en signal till andra länder i regionen att demokrati kan vändas tillbaka utan betydande internationellt motstånd. Det är därför viktigt att Tunisien förblir ett positivt exempel i en region där demokratiska förebilder är få.

Med utgångspunkt i dessa händelser, samt den omfattande kritik som framförts från människorättsorganisationer och internationella observatörer, finns det en stark oro för att Tunisien står på randen till en fullskalig auktoritär regim, där rättsstatens principer och grundläggande fri- och rättigheter inte längre respekteras.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Vilka initiativ avser ministern att vidta inom ramen för sitt ämbete och Sveriges bilaterala kontakter med Tunisien samt i internationella forum såsom EU och FN för att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras och att den demokratiska utvecklingen i Tunisien skyddas mot ytterligare tillbakagång?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann